

*Борецька Н.П., д.е.н., професор,
Київський національний університет технологій та дизайну*

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

Сучасні умови розвитку України характеризуються не тільки кризовими умовами, притаманними економічній системі держави, а і пошуком нових форм та методів реформування суспільно економічного устрою та управління ним. В цих процесах особливе місце займає впровадження нових підходів в управління регіональним розвитком на основі кращих міжнародних практик.

Нова регіональної політика передбачає перехід від надмірно централізованої моделі, що домінувала до останнього часу, до збалансованого партнерства між центральними органами виконавчої влади та місцевою владою для впровадження багаторівневого управління регіональним розвитком. Ці зміни знайшли своє відображення у Законі України «Про засади державної регіональної політики» (2015 р.) та Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року (2014 р.). Однією із ключових цілей Державної стратегії регіонального розвитку є децентралізація влади, реформування місцевих органів самоврядування та адміністративно-територіального устрою, формування спроможних територіальних громад.

У процесі створення нової децентралізованої системи управління необхідним елементом є поєднання загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів, врахування місцевої специфіки соціально-економічного, політичного та культурного розвитку. Для цього необхідно посилити координацію дій між центральними та місцевими органами влади, що дозволить забезпечити рівномірний та збалансований розвиток територій, розвиток міжрегіонального співробітництва, оптимізацію і диверсифікацію структури економіки, зменшення міжрегіональних диспропорцій.

Основні тенденції структурних зрушень і трансформаційних процесів у регіональних господарських системах досліджувались у працях А.И.Амоші, З.С. Варналія, Н.М.Жиляєвої, О.І. Ковтуна, Е.М. Лібанової, А.Ф. Мельник, А.І. Мокія, С.В. Мочерного, О. Ф. Новикової, В. Є. Реутова, Ю.І.Пітюренко, В.І. ужикова, та ін. Водночас на сьогодні не обґрунтовано дієвий механізм державної регіональної політики здатний узгодити дії та належний механізм координації подолання негативних тенденцій економічних та соціальних процесів у регіонах в умовах економічної кризи. Це робить необхідним проведення подальших досліджень, спрямованих на розвиток теоретичних та практичних підходів до стратегічного управління розвитком регіонів, які мають базуватись на поєднанні сталості, збалансованості та соціальної орієнтації.

Для подолання розбалансованості та диспропорцій у розвитку регіонам потрібні чітко означені, науково обґрунтовані соціально-економічні пріоритети з урахуванням довгострокових тенденцій. Пріоритети розвитку регіонів як інструмент стратегічного управління, при їх розподілі за значущістю, дозволяє їх структурувати та досягти балансу між проблемністю та значущістю. Визначені у регіональній стратегії пріоритети показують основні проблеми розвитку території та спираються на специфіку території, сценарії розвитку в існуючих умовах та можливих позицій території як всередині регіону так і за його межами. Розробка пріоритетів має забезпечити конкурентоспроможність кожного регіону у загальному поділі праці на основі ефективного і повного розкриття потенціалу розвитку; поглиблення інтегрованості регіонів у загальну державну економічну систему на основі розвитку міжрегіонального та транскордонного співробітництва. Інтегруючим пріоритетом для всіх регіонів можуть бути питання досягнення балансу між конкуренцією регіонів та співпрацею між ними.

Важливо зазначити, що вже сьогодні регіони отримали змогу розпочати системне впровадження власних стратегій розвитку за підтримки відповідних ресурсів держави. Зокрема, завдяки проведенню фіскальної децентралізації за 2016 рік надходження до загального фонду місцевих бюджетів зросли в 1,5 разу (в середньому по Україні – на 49,3%), або на 48,5 млрд грн більше порівняно з

аналогічним періодом минулого року та склали 147 млрд грн. Ще яскравіше свідчать про успішність політики децентралізації бюджетні показники об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Так, надходження доходів загального фонду місцевих бюджетів 159 ОТГ за 2016 рік (з урахуванням трансфертів з Державного бюджету) виросли майже у 7 разів та склали 7,1 млрд грн, а надходження тільки власних ресурсів цих громад зросли на 2,3 млрд грн, або у 3 рази (з 1,1 млрд грн) [1].

Крім того, одним із ефективних напрямів залучення інвестицій для вирішення пріоритетних проблем територіального розвитку є подальше розширення публічно-приватного партнерства. Сутність відносин у рамках публічно-приватного партнерства полягає в тому, що, на відміну від інших форм взаємозв'язку держави, бізнесу та інститутів громадського суспільства, таке партнерство являє собою форму спільної участі в проектах задля отримання соціально- економічного ефекту, з одного боку, та орієнтованих на перерозподіл між учасниками завдань, відповідальності, ризиків та прибутку, з іншого.

Таким чином, необхідність подолання сучасної економічної кризи та її наслідків неможливі без розробки нової парадигми регіональної політики основаної на децентралізації та демократизації процесів управління. Основними інструментами реалізації є стратегії розвитку територій та довгострокові пріоритети, подальше розширення публічно-приватного партнерства.

Список використаних джерел:

1. Негода В.Нова державна регіональна політика в Україні- шлях до успіхуСтратегія розвитку/ В. Негода //Інформаційний вісник Всеукраїнської мережи фахівців з регіонального та місцевого розвитку РЕГІОНЕТ. – №2 лютий 2017. – С.5